

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Deposito, Caput V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

9. Octavo, sunt etiam hypothecata pro eadem pensione, & damnis res in Fundum (quem vocamus Prædium Rusticum) investæ, sciente Domino, & res in domum (quod vocamus prædium Urbanum) investæ, etiam Domino ignorante, modo ejusmodi res investæ non sint alienæ, & modo sint ibi permanentes, nam propterea merces vendendas non intelligi hypothecatas, licet in domum sint investæ, notat Molina. #

10. Nondè denique (quod est pro praxi valde notandum) tacita hypotheca invenitur in omni re, ad cujus conservationem mutatur, seu datur pecunia. Illa enim res ex ejusmodi pecuniæ auxilio conservata remanet obligata pro ea pecunia cum prælatione ante alios habentes priorem hypothecam. Lege hæc distinctus, aliaque huc pertinentia apud Molinam, b alioque.

CAPUT V.

De Deposito.

§. I.

Quid sit Depositum?

1. Depositum est Contractus, quo sola rei custodia alterius fidei committitur. Et quidem, si à Judicetibi ejusmodi custodia committatur, vocabitur Depositum Judiciale; id, quod solet fieri, quando res aliqua litigiosa datur alicui in custodiam, donec his terminetur, nam propterea vocatur etiam Sequestrum. Si inter personas privatas res agatur, Depositum appellatur Depositum Privatam, de quo nobis potissimum erit locutio.

CONTRACTUS.

Vbi de rebus apud Hospitem depositis.

2. Dicitur est Primò (Contractus) quo significatur requiri consentum, tam Deponentis, quam Depositarii. Quare non eo ipso, quod domi meæ aliquid deponis, ego Depositi contractum tecum celebravi, nisi signa ostenderit, quibus Depositum acceptaverim, vel certe, nisi ex officio id in aneris habeam, tunc enim, dum illud officium exerceo, im-

plicitè rem custodire promitto. Hujus generis ferè sunt Navigiorum Domini, Hospitiorumque Administratores; tacite enim Navigantium, Hospitumque res sub sua cura recipiunt: licet satis probabiliter Lessius, e hanc promissionem in his, & similibus non cognoscat, idque propter multitudinem in illa loca, quasi publica, accedentium, indeque recedentium, addens, saltem non esse communiter in usu tantam obligationem custodiendi, nisi ab hospitibus peculiatis cura suarum rerum actu illis commenderetur.

R E I.

3. Dicitur est Secundò (Rei) sanè communiter mobilis: non repugnat tamen posse, & immobilia deponi, ut quando vellem v. gr. prædium meum amico custodiendum tradere.

CUSTODIA.

Vbi de expensis pro Deposito factis, & de lucro acquisito ex eodem.

1. Dicitur est Tertio (Sola rei custodia) quo significatur Primò, rem esse realiter tradendam Depositario; neque enim custodiri potest, quod re ipsa non recipitur. Secundò, esse statim restituendam, petente Domino. Tertio, esse restituendam in eodem loco, in quo tradita est; quia, nisi aliud justè fuerit conventum, hæc tria significant illa verba (Sola rei custodia) significatur item, aliquam mercedem esse dandam pro labore custodiae. Vide, quæ dixi in Tractatu de Cambiis. d Significatur denique, pactum, quo Depositarius non teneatur Depositum custodire, vel, quo non teneatur ex dolo, injustum esse, & invalidum, quia est contra naturam contractus Depositarii; adde, esse contra bonos mores, ut notat cum aliis Barthol. c. 8. S. Faustlo.

2. Iisdem verbis illud item significatur, nimirum, per Depositum non transferri dominium in Depositarium, nec illi concedi usum, committitur enim sola custodia. Quod si concedatur usus, jam transibit contractus in Mutuum, vel commodatum, vel locatum.

3. Præterea, ex eo, quod per Depositum non transfertur dominium in Depositarium, colligitur, justè Depositarium exigere expensas factas circa rem depositam v. gr. cir-

ca Equum (excipe, nisi Equo usus fueris) eundemque compenſetur cum expenſis) eundemque Depositarium poſſe ſibi retinere depositum, donec ipſi ſolvantur dictæ expenſæ, ut notat

a Molin. d. 526.

Molina, a nam non tenetur ſuis ſumptibus Depositarius alere, ſeu conſervare rem, quæ nec ejus eſt, nec ab ea emolumentum recipit.

4. Hinc inſuper ſequitur, ut meo depoſito uti nequeat Depositarius, quia res depoſita ejus non eſt, ſed mea. Sunt tamen duæ exceptiones. Primò, quando creditur, uſum non diſplicitur Dominò. Secundò, quando Dominus uſum conceſſit ſaltem tacitè. Tacitè autem concedere præſumitur, quoties deponit rem uſu conſumptibilem, & quæ functionem habet; ſi v. gr. deponit quis apud te pecuniam, vel frumentum, nec interdicit tibi ejus uſum (interdicere mihi videtur, ſaltem tacitè, ſi deponat apud te vinum v. gr. generoſum, vel quid ſimile difficulter reddendum in ſua bonitate, &c.) potes illis uti, quia ex natura rerum hujus generis, præſumitur Dominus, non curare, ſi illis utaris, eaque convertas in Mutuum; jam enim es futurus prompſiſſima omninò æquivalentia reddere ſine mora. Ita Molina, b & Fagundez, cita etiam Layman, d loquens de Officialibus & Magiſtratibus, apud quos Frumentum, & ſimilia deponuntur.

b Molin. d. 524.

c Fagund. in Decal. l. 7. c. 16. nu. 18.

d Layman. l. 3. ſec. 5.

tr. 4. c. 25. nu. 4. conc.

3. alique apud Bonac. d. 3. de contr. q. 14 p. 1. nu. 3.

c Sivo. V. Depos. nu. 10.

f Fag. Layman. ll. cc.

5. Quid ſi Depositarius utatur ad negotiationem dicta v. g. pecunia, vel frumento apud ſe Depositatis, retinerenè juſtè poterit ſibi lucrum ex ea negotiatione receptum?

Reſpondeo. Si id faciat, invito deponente, non poſſe docet Silveſter, e ſed lucrum eſſe dandum ipſi Deponenti, retentis ſolum expenſis, & æſtimatione ſui laboris. Sed poſſe, etiam ſi Deponens ſit Communitas, Magiſtratus, vel privatus homo quicumque, probabiliſſimum eſt, quia illud lucrum eſt partus induſtriæ Depositarii, & ex alia parte jam hic prompſus eſt reddere integrè, & ſine mora Depos. ſtatim, ac Dominus illud petierit.

A Depositario autem deberi Deponenti non ſolum rem ipſam depoſitam, ſed etiam damnum lucri ceſſantis, ſi forè aliquod factum fuit eidem Deponenti nullus ignorat. Ut etiam, quando res depoſita fuit ex illis, quæ functionem non recipiunt, qualis eſſet v. gr. veſtis, deberi item, quanti valet ejusmodi uſus, vel pueri ſciunt.

6. At peccatne is, qui ſic ſe gerit, Dominò præſertim poſitive invito?

Reſpondeo. Ita puto, ſed certè ad menſuram rationabilis involuntarii Dominò, quia aliqua tandem injuria mihi fit, ſi mea pecunia, quamvis ſine meo damno, tu velis uti, poſitive prohibente, unde & volente, ne illa pecunia depoſita tranſeat in Mutuum.

Alterius fidei committitur.

Vbi, an Depos. conſiſcatum reddendum ſit Fiſco?

7. Dictum eſt Quarrò, (Alterius fidei committitur) nam propterea, ſi Depos. perit culpa Depositarii, obligabitur is ad reſtituendum tantundem.

8. Quod autem requiritur ad hanc obligationem inducendam culpa gravis, & quando hanc interveniſſe judicandum ſit, alibi diximus, ubi etiam notavimus, ſi caſu res depoſita pereat ſine Depositarii culpa, Dominò perire, quia, ſicuti Dominò eſt, ſic Dominò perit.

9. Quamvis autem tuæ fidei commiſſum ſit Depos. docet nihilominus Navarrus, alique, te debere depoſitum Fiſco reddere, ſi forè illud fuerit legitime conſiſcatum, quia publicatis bonis alicujus, Fiſco competunt illa bona, quare, & depoſita ubicunque inveniuntur. Verum contrarium ſuſtinet uterque Sà Genuinus, & expurgatus, h qui ſic habet: Depos. dandum Fiſco, ſi ei omnia bona Deponentis ſunt adjudicata, ait Navarrus. Ego ei qui depoſuit, reſtituendum crediderim, quoad ſorum conſcientia, niſi id Iudex prohibuiſſet. Hæc Sà quem citans ſequitur Leſſius, i addens poſſe etiam reſtiti Fiſco, quia etiam ipſe habet rem illam conſiſcatam ſibi vendicandi. Vide, quæ in hanc rem alibi k dixi.

§. II.

Quis Deponens, Quis Depositarius eſſe poſſit?

1. Omnes ſi ratione utentes, qui rei alicujus adminiſtrationem habent, eam rem deponere apud Fidelem virum, imò & apud Infidelem, ſed ſuo periculo, poſſunt. Res hæc majore non indiget explicatione. Lega Arot.

1. Azor. 4. Omnes præterea (abstrahendo ab aliqua peculiari prohibitione) ratione utentes, etiam Pupilli, etiam Fœminæ, etiam Clerici, etiam Religiosi, sed hi cum licentia suorum Superiorum, possunt esse Depositarii. Modo notes, neque Ecclesiam, neque Monasterium ad quidquam obligari, si Depositum (quamvis cum culpa Depositarii Clerici, vel Religiosi) pereat, nisi, quando ipsius Ecclesie, vel Monasterii nomine acceptatum fuit depositum, quia ex culpa peculiaris Religiosi non obligatur Ecclesia, ut pluribus profequitur Castropalaus, b alique.

Duo selecta de Religioso Depositario.

2. Primum. Si Religiosus v. gr. Superior legitime, nomine Religionis, depositum suscipiat, illudque expendat pro ipso Monasterio, idque constet, poteritne Religio licite, & sine pœnarum timore, bonum stabile alienare, quando alia via non suppetit, ut sic Depositum Domino reddi possit?

3. Respondeo, posse, docet Castrop. c non solum in casu proposito, sed etiam si culpabiliter amissum fuit, licet non in utilitatem Monasterii impensum. Si plura velis, illum legere.

4. Secundum. Si Religiosus depositum suscipiat, Superiore non consentiente, moraliterne contra Paupertatis Votum peccat?

Respondeo, cum ea distinctione, quam recte adhibet. Idem d' ibidem; Si pecuniam, vel aliud quidvis (inquit) à Sæculari accipias in custodiam, exularis à vitio proprietatis. Et paulò post: *Adverte tamen, supradictam depositionem non debere admitti in vim depositi, sed solum in vim cuiusdam familiaris custodiae, aliter peccaret Religiosus adversus Paupertatis votum, depositi contractum celebrando, quia, esto contractus nullus sit, nullamque obligationem Monasterio imponat: ut velle, quamvis est ex se, obligationem subire, & vim Depositarii Deponenti concedere, Superiore inconsulto iniquum est.* Hæc ibi. Quando ergo idem e alibi docet, Religiosus vna peccare, si depositum gravis materiae sine licentia acceptet, est intelligendus (ne sibi sit contrarius,) de Deposito concedente Jus alteri, ut jam distinximus.

5. Eodemque modo intelligendum esse puto Delugo, s qui cum dixisset, Religiosum

male facturum (hoc est, ut ego interpretor, incongruè, quando loquimur de Deposito in vim familiaris custodiae) recipiendo Depositum sine Prælati licentia, citavissetque Molinam, g & Layman h addit: *Non tamen credo, id esse contra votum Paupertatis, si sistat in viro deposito.* Quod idem dixerat, alibi, i ubi citaverat Thom. k Sanchez. Noto enim illud (s h Layman sistat) id enim est perinde, ac si dicat: *Si sistat in viro deposito familiaris custodiae, nec transitum faciat ad dandum sui Deponenti.*

6. Hæc absolute: Si enim in aliqua Religione sit præceptum sub mortali, de non recipiendo deposito, tunc servandum id esse, nullus dubitat.

§. III.

Incrementum, & Decrementum Depositarii cuius sit?

1. EX dictis §. 1. duas enodabis difficultates, quarum alteram hic propono, alteram in paragrafo sequenti: Titius depositum centum aureos apud me, eoique non petit per annum. Interim eorum valor crevit, vel interim idem valor decrevit: Inquiror, cui crevit, cui decrevit? Ex una enim parte Domino dicendum esset, res enim sicuti Domino perit, si ea petit; ita eidem crescit, de-cresetque. Ex alia vero dicendum esset, petite Depositario, quando deponuntur res, quæ functionem accipiunt, hæc enim ex tacita licentia Deponentis, fiunt, ut modò diximus, Depositarii, & est perinde ac mutuum illi datum fuisset, cujus natura est, ut per illud transferatur dominium in Mutuatarium. Ergo ipsi, utpotè Domino crescit valor, de-cresetque. Consultò dixi, (Res, quæ functionem accipiunt) de his enim est locutio. Nam res, quæ functionem non habent, qualis est v. gr. Equus, Vas argenteum, &c. jam omnes scimus, eam ad similitudinem commodati crescere, vel decretere ipsi Deponenti, utpotè Domino.

2. Respondeo, hic naviter expendendum esse, An tu Depositarius res illas functionem habentes, v. gr. illos centum aureos pro Mutuo expressè, vel tacitè jam acceptaveris, tuosve, saltem per eorum usum, effeceris, cum obligatione reddendi tantundem; An vero

2 *Supra in*
tr. de Mut.
& Vjura
c. 1. §. 2.

b *Bonac. l.*
c. n. 4. fine.

verò depositam dictam pecuniam, ut depositam dumtaxat habueris, cujus posterioris modi signum inter cætera est, si illam obfirmatam in sacco, vel clausam in Arca per modum massæ reposuisti. Si prius, valor tibi crescit, tibi que eidem decreset, quia incrementum, & decrementum est tuæ rei: & solum debes ipsum Mutuum, ut suo loco explicuimus, Mutuanti reddere. Si posterius, certè crescit, decresetque Deponenti, quia donec Deposito in alium contractum transeat, & consequenter ante usum à te factum dictæ pecuniæ, vel certè ante acceptationem ejus pecuniæ in Mutuum, semper remanebit Deposito cujus natura est, rem esse Domini Deponentis, incrementumque, vel decrementum ad ipsum pertinere. Ita tandem concludit Bonacina, b & ita etiam dicendum de frumento verbi gratia. Deposito in tuo horreo, si illud crescat, &c.

§. IV.

Præsumpta voluntas, in commutando Deposito, quid operatur?

1. **A**ltera difficultas sic proposita nudius tertius fuit. Antonius Faber lignarius deposuit apud Titium Mercatorem, in taberna ejusdem Titii extra Urbem sita, mille tabulas Abiegnas, quarum omninò similes in bonitate idem Titius habebat in alia taberna intra Civitatem. Accidit autem, ut invento Emptore, ei Titius vendiderit mille prædictas tabulas: sed quia Emptor iis juxta Civitatem ad fabricam domus suæ rusticæ indiguit, Titius ei dedit Antonii tabulas, applicuitque Antonio similes eas, quas in Civitate ipse servabat, ratus, gratam Antonio se rem sic facere, quem sciebat, velle suas tabulas (certè non sine sumptibus) in Civitatem invehere, Verum quid deinde consecutum est? Ex incendio in Vicinia fortè excitato, pars domus Titii, ejusque penè tota taberna cum tabulis ibidem ab Antonio depositis conflagravit, quæ situmque, non multò post, fuit, Titione, an Antonio illæ tabulæ perierint?

2. Respondeo hunc casum valdè similem olim accidisse, deque eo fuisse interrogatum Molinam. Nam quidam Navarchus vebat in Navi suas, & alienas Amicorum arcas factas plenas, qui inter navigandum in quan-

dam Insulam appulsus, vendidit suas arcas, sed, quia hæc in fundo erant Navis, unde difficulter extrahi poterant, dedit Emptori illas alienas, quæ supereminabant, animoque applicuit Amicis suas, æqualis omninò bonitatis, & pretii. Postea verò capta Navi à Piratis, quæsierunt aliqui à Molina. An arcæ illæ, quas cœperunt Piratæ, Navarcho perierint, an Amicis? Qui respondit, c Amicis perisse. Quæ responsio approbatur à Delugo, d sed non à Bonacina. e Ratio potissima Molinæ ducitur ex præsumpta, & rationabili Amicorum voluntate, qua Navarchus suas arcas commutavit cum arcis ipsorum. Hac ergo commutatione facta, arcarum sublatarum damnum Amicis, nempe, ut illarum Dominis, attribui, omninò debuit.

3. Bonacina autem ideo Molinæ decisio minus placet, quia illæ arcæ (inquit) à Piratis captæ, erant Navarchi, non verò, ut Molina putat, Amicorum: non enim verè permutatæ fuerunt cum illis, quæ fuerunt venditæ, siquidem permutatio, ut potè contractus, mutuo consensu perficitur, qui consensus, Amicis absentibus, intervenire non potuit.

4. Verum hæc Bonacina ratio facile solvitur; Negatur enim, non intercessisse consensum mutuum, non quidem actualem, & explicitum, sed tacitum, seu præsumptum, qualem ad similes commutationes, immò, & Donationes, similesque contractus sufficientem esse, concedunt omnes. Quod autem ejusmodi tacitus, seu præsumptus Amicorum consensus affuerit, ratio Molinæ manifestè probat.

5. Redeo ad casum propositum de Abiegnis tabulis, atque assero, eas Antonio perisse, non Titio, quia per illam commutationem ex præsumpto Antonii consensu facta, sub Antonii dominio erant, quando conflagraverunt.

§. V.

Multa de Deposito Remissivè.

1. **A**N res deposita nocitura Domino, v. gr. gladius furioso, vel pecunia, illam furtivè repertam ad malum finem, reddenda sit, dixi in libris Decalog. f

2. An res aliena apud te deposita à Fure, possit reddi Domino, colligi potest ex iis, quæ ego ibidem g dixi.

3. Ad

3. An ex deposito possit Depositarius sibi compensare id, quod ipsi à Domino rei depositæ, debetur. Ibidem. *a*

4. Ex qua culpa teneatur Depositarius, ad reddendum depositum, si pereat. Ibidem. *b*

5. An, si rem depositam Depositarius mittat ad deponentem per hominem, (ut credebatur) fidelem, & hic illam non afferat, an, inquam, ad aliquid æquivalens obligetur Depositarius? colligi potest ex ibidem di&is. *c*

6. An Depositarius in pari periculo suæ rei, & rei depositæ, obligetur rem alienam præferre suæ? Dixi ibid. *d*

7. An Deponens res suas apud aliquem, qui sit aliorum Debitor, præferatur aliis Creditoribus depositarii? videri poterit apud Lessium, & aliosque.

8. An Depositarius uti re Deposita possit, & an cum illa lucrari? dixi in libris *f* Decalogi.

CAPUT VI.

De Commodato.

1. Commodatum est contractus, quoad solum usum pro aliquo tempore res alicui gratis conceditur.

2. Dicitur Primò, (*Contractus*) quia in Commodato requiritur consensus Commodatarii, & Commodantis, in quo convenit cum aliis similibus contractibus.

3. Dicitur Secundo, (*Quoad solum usum*) in quo differt à mutuo, per quod transfertur dominium rei mutuatae in Mutuatarium: nam in Commodato solum transfertur usus, non dominium, immò neque possessio naturalis; nam Commodans pergit, etiam naturaliter, possidere per Commodatarium, quasi per suum Ministrum. Semper autem intellige, usum illum, quem concedit Commodans, ut notavit Sà. *g* Unde peccaret contra Justitiam, qui rem commodatam in unum usum, usurparet in alium; non peccaret autem, si suum usum alteri commodaret, nam (si aliter non expresserit Commodans, vel ex circumstantiis aliud non colligatur de Domini voluntate) de hoc Commodatarius disponens, disponit de suo; propter eandem enim rationem Conductor, Usufructuarius, & similes possunt commodare rem conductam, &c. quamvis Domini non adsit con-

lensus, dummodo pactum aliquod non præcellerit, vel tacitus Domini dissensus non intercurrat. Lege Mol. *h*

4. Per hoc etiam differt Commodatum à puro Deposito, per quod, nec usus, nec dominium transfertur.

5. Denique ex eadem particula Definitionis inferitur. Primò, expensas ordinarias pro conservanda, seu alenda re commodata v. g. equo, domo, servo, pertinere ad Commodatarium, cujus est usus, extraordinarias verò graves, ut sunt expensæ pro curando Equo, vel Servo, & pro reficiendo pariete domus collapsæ, pertinere ad Commodantem. Ratio est, quia ordinariæ cedunt in utilitatem Commodatarii, extraordinariæ verò in utilitatem Commodantis, qui est Dominus.

6. Dicitur est signatè (extraordinarias graves) nam leves pertinent etiam ad Commodatarium, quia valde rationabile est, ut is, qui alienæ rei usu fruatur, consentiat in ejusmodi modicas expensas,

7. Inferitur Secundo. Si absque culpa Commodatarii pereat res commodata, non ipsi, sed commodanti petere, quia res, quoad proprietatem, commodantis est.

8. Inferitur Tertio. Si commodas rem vitiosam v. g. Dolium vitiosum, hoc est, perforatum, peccare te; cum obligatione restituendi damna, si non admonuisti Commodatarium de vitio, quia decepisti eum, cum, pro usu, obrulisti id, quod usui aptum non erat.

9. Dicitur Tertio (*Pro aliquo tempore*) in quo differt à Precario, quod, ut mox dicemus, ad nutum illud concedentis, repeti potest. Hinc commodans injustè ageret, subiretque restitutionis obligationem, si ante tempus concessum, rem commodatam, cum interesse Commodatarii, repeteret: Tempus autem hoc, vel expressè præfinitur, ut, *Commodo tibi librum ad annum, ad mensem, ad diem*: vel tacitè, ut *commodo tibi librum, ut illum legas, vel; ut illum rescribas*; tunc enim tacitè præfinitur tempus sufficiens, & quidem ad legendum brevius, ad conscribendum prolixius. Si quis commodaret dolium v. g. ad mustum servandum, tacitè plus temporis præfinitur pro volente illud servare ad usum, quam pro volente illud vendere, postquam ebullit. Ex his disce cætera.